

У травні 2019 року споживча інфляція в річному вимірі очікувано прискорилася і становила 9.6% (8.8% – у квітні). У місячному вимірі ціни зросли на 0.7%. Водночас фактичний показник інфляції перевищив траєкторію прогнозу, опубліковану в ["Інфляційному звіті" \(квітень 2019 року\)](#). Це зумовлено насамперед стрімкішим порівняно з очікуваним підвищенням цін на сирі продукти харчування внаслідок їх недостатньої пропозиції. Крім того, вищими темпами дорожчало паливо через складнощі з імпортом енергоресурсів із Білорусі та Росії. Водночас базова інфляція, як і в попередні місяці, була трохи нижчою за прогноз.

Базова інфляція

Базова інфляція у травні залишилася на рівні 7.4% р/р. У місячному вимірі базовий ІСЦ зріс на 0.2%.

На тлі сприятливої ситуації на валютному ринку уповільнилися темпи зростання цін на непродовольчі товари (до 2.2% р/р). Зокрема, нижчими темпами зростали ціни на одяг та взуття, меблі, фармацевтичну продукцію, транспортні засоби, товари для особистого догляду. Нижчими за торішні залишалися також ціни на аудіовізуальну та комп'ютерну техніку.

Натомість зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки прискорилося (до 8.7% р/р). Зокрема прискорилося зростання вартості м'ясних продуктів (до 8.5% р/р) унаслідок скорочення пропозиції та підвищення світових цін на м'ясо. Молочна продукція продовжила дорожчати (9.0% р/р) як через підвищення світових цін, так і внаслідок поглиблення падіння обсягів виробництва молока. Водночас зниження світових цін у річному вимірі сприяло поглибленню падіння цін на рис.

Деяко збільшилися темпи подорожчання послуг (до 14.1% р/р) під впливом подальшого зростання заробітних плат і стійкого споживчого попиту. Так, прискорилося зростання вартості оренди житла, ресторанів та готелів, відпочинку в санаторно-курортних установах, послуг хімічного чищення. Однак це частково компенсувалося нижчими темпами зростання цін на телекомунікаційні, амбулаторні послуги, утримання будинків та прибудинкових територій.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Тривало прискорення зростання цін на сирі продукти харчування (до 9.3% р/р). Це відбулося передусім унаслідок подорожчання овочів борщового набору (до 98.3% р/р) – суттєво прискорилося зростання цін на цибулю, картоплю, моркву та буряк. Крім того, стрімкіше зростали ціни на молоко та м'ясо. Падіння цін на фрукти

уповільнилися (до 12.3% р/р) унаслідок подорожчання яблук у місячному вимірі та вищих порівняно з минулим роком цін на полуницю. Деяко стримувало зростання цін на сирі продукти харчування поглиблення падіння цін на яйця (до 30.1% р/р) завдяки значному приросту продукції в птахівництві.

Зміна адміністративно регульованих цін

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися (до 17.6% р/р). Зокрема, уповільнилися зростання тарифів на природний газ (до 17.7% р/р) на тлі відповідних тенденцій на світових ринках та зміни порядку встановлення цін на газ¹. Також меншими темпами зростали ціни на алкогольні напої (9.6% р/р), тютюнові вироби (22.8% р/р), транспортні послуги (24.9% р/р).

Зміна цін на паливо

Ціни на паливо в річному вимірі повернулися до зростання (3.1%). Це відбулося внаслідок тимчасових перебоїв із поставками нафтопродуктів із Білорусі, зумовлених потраплянням забрудненої нафти з РФ у нафтотранспортну систему, а також під впливом зростання світових цін на нафту в попередні місяці.

Промислова інфляція

У травні 2019 року прискорилося й зростання ІЦВ (до 8.5% р/р порівняно з 7.3% р/р у квітні). У місячному вимірі ціни виробників зросли на 1.6%.

Одним з основних чинників прискорення промислової інфляції стало стрімке зростання цін у добуванні металевих руд (31.6% р/р). Це стало наслідком як збільшення попиту на цю продукцію з боку вітчизняних металургійних підприємств, так і подальшого стрімкого зростання світових цін на руду через обмежену пропозицію. Відповідно зменшилися темпи падіння цін у виробництві металевої продукції (до 4.0% р/р).

¹ У травні змінився порядок визначення ціни на природний газ для населення відповідно до постанови уряду [від 8 травня 2019 р. № 380](#). З 1 травня 2019 року ціна визначається як середня арифметична ціна природного газу НАК "Нафтогаз України" для промислових споживачів, що діяла у попередньому місяці, якщо така ціна не перевищує ціну, розраховану за формулою, зазначеною у п.12 постанови [від 19 жовтня 2018 р. № 867](#).

На відміну від попередніх кількох місяців, у травні прискорилося зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 15.3% р/р). У травні підвищилися тарифи на постачання газу промисловості. Це відбулося через лагові ефекти на тлі тимчасового зростання світових цін у першій половині квітня. Крім того, за рахунок введення нових потужностей стрімко зросла частка виробництва електроенергії з відновлювальних джерел у загальному виробництві електроенергії. З одного боку, це призвело до поглиблення падіння цін на електроенергію з відновлювальних джерел. З іншого, попри це, на тлі значно більшої її вартості це призвело до зростання середніх цін на Оптовому ринку електроенергії.

Дещо прискорилося зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, однак темпи зростання залишилися стриманими (5.0% р/р). Так, у травні прискорилося зростання ціни у виробництві м'ясних продуктів (на 3.2% р/р) унаслідок скорочення пропозиції сировини. Крім того, збільшилися темпи

зростання цін у виробництві молочних продуктів (до 11.7% р/р), а також у виробництві хлібопродуктів (до 15.0% р/р). Натомість уповільнилося зростання цін у виробництві напоїв (до 14.1% р/р).

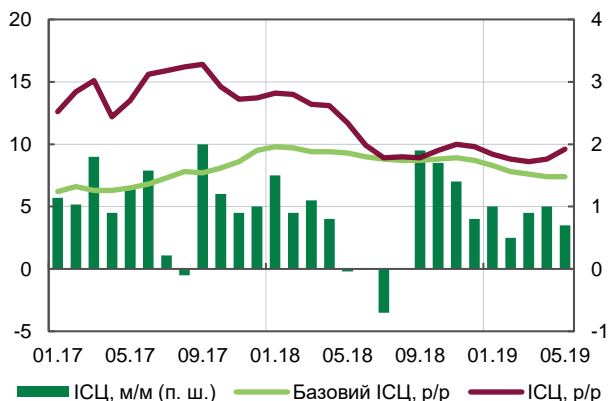
Темпи зростання цін в інших галузях промисловості переважно знижувалися. Так, завдяки падінню в річному вимірі цін на газ та нафту на зовнішніх ринках знизилися темпи зростання цін у добуванні сирової нафти і природного газу (до 13.7% р/р). Ці самі фактори сприяли стрімкому уповільненню зростання цін у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки (до 0.3% р/р).

Уповільнилося зростання цін у хімічній промисловості (до 1.4% р/р) на тлі відносної стабільності світових цін на добрива та вичерпання ефектів від вимушеної зупинки ТОВ "Карпатнафтохім" на початку року.

Нижчими темпами зростали ціни у машинобудуванні (4.3% р/р). Зокрема, через послаблення зовнішнього попиту ціни на електричне устаткування виявилися навіть нижчими, ніж рік тому (на 0.9%).

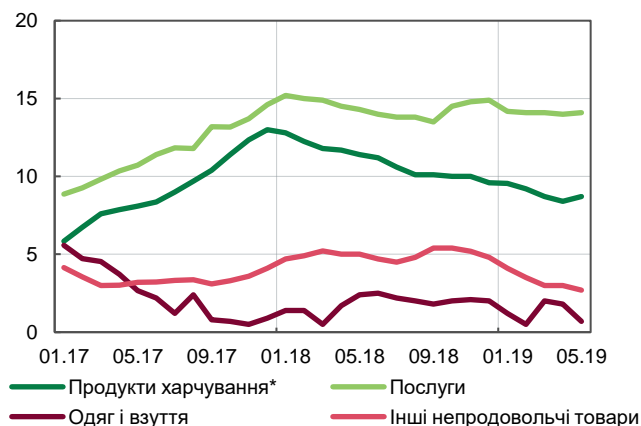
У травні 2019 року споживча інфляція дещо прискорилася під впливом тимчасових чинників пропозиції. Водночас базова інфляція залишилася на рівні попереднього місяця, у тому числі на тлі сприятливої ситуації на валютному ринку

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

Графік 2. Основні компоненти базового ІСЦ, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Прискорення небазової інфляції визначалося підвищенням цін на сирі продукти харчування та паливо

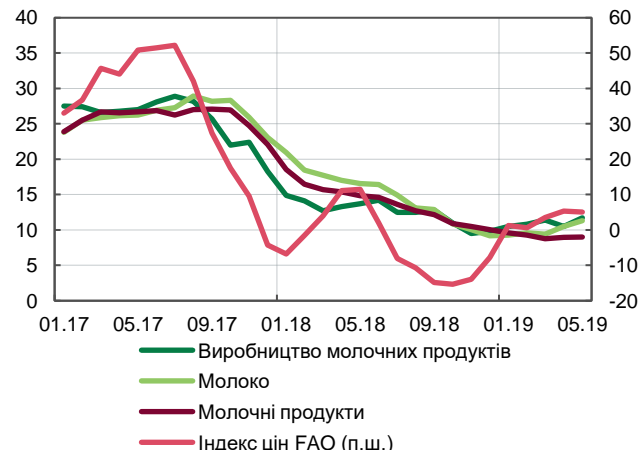
Графік 3. Основні компоненти небазового ІСЦ, % р/р

Джерело: ДССУ.

Підвищення світових цін та скорочення поголів'я корів зумовило прискорення зростання цін на молоко та молочні продукти в Україні

Графік 4. Ціни на молоко та молочні продукти, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ, FAO.

Темпи зростання цін на сири продукти збільшилися передусім через недостатню пропозицію овочів та фруктів у травні

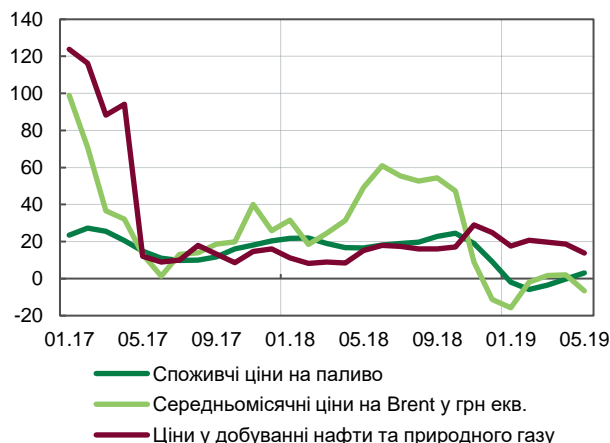
Графік 5. Ціни на окремі сири продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Вищими темпами дорожчало паливо через складнощі з імпортом енергоресурсів з Білорусі та Росії

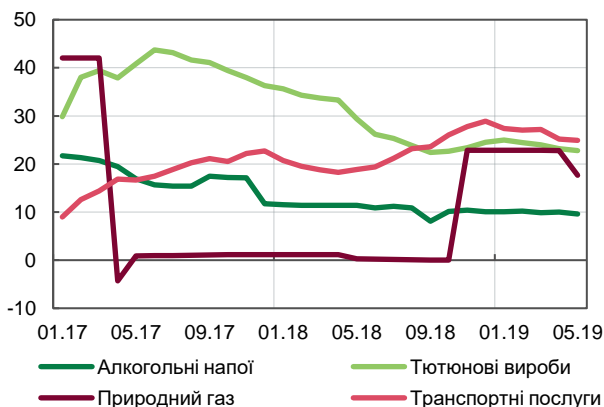
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Thomson Reuters.

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися завдяки уповільненню зростання цін на природний газ, алкогольні напої, тютюнові вироби та транспортні послуги

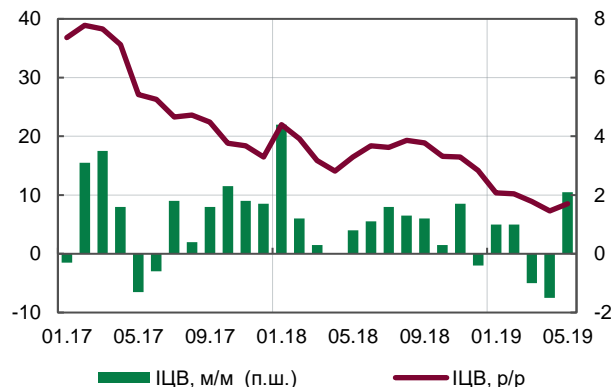
Графік 7. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

У травні промислова інфляція дещо підвищилася, передусім унаслідок прискорення зростання цін у добуванні металевих руд та в постачанні енергії

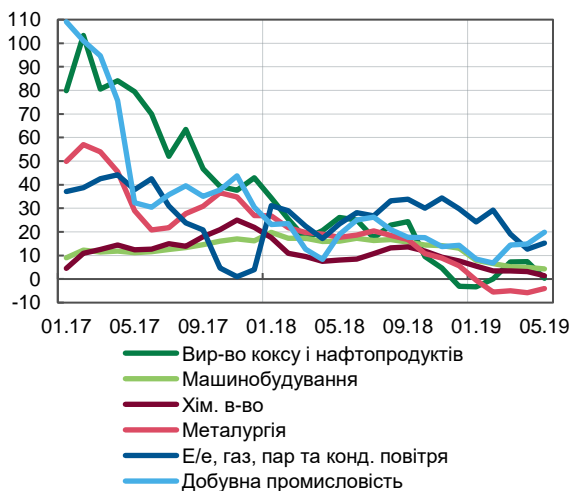
Графік 8. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання цін в інших видах промисловості переважно помірно знижувалися, у тому числі під впливом відповідних тенденцій на світових ринках

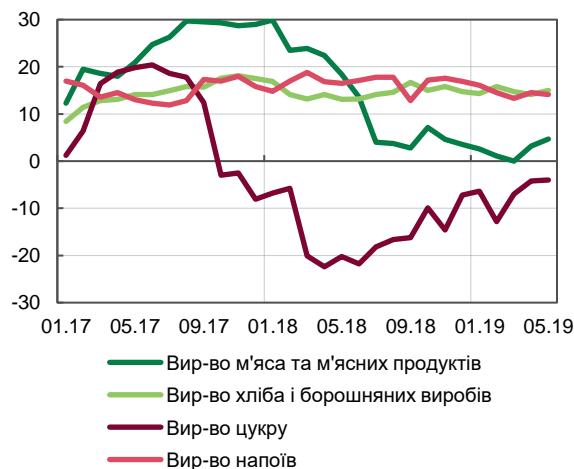
Графік 9. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Попри прискорення, темпи зростання цін у харчовій промисловості залишалися помірними

Графік 10. Ціни в окремих видах харчової промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінних індексів ІСЦ

	Частка ІСЦ для 2019 року, %			% р/р			Травень 2019 року, % м/м
	2017 рік	2018 рік		2019 рік			
				березень	квітень	травень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	13.7	9.8	8.6	8.8	9.6	0.7
Базова інфляція	59.3	9.5	8.7	7.6	7.4	7.4	0.2
Небазова інфляція*	40.7	19.4	10.7	10.0	10.8	12.9	1.5
сирі продукти	20.0	23.5	3.3	3.6	5.1	9.3	1.8
адміністративно регульовані тарифи та ціни	16.8	16.1	18.0	18.7	18.2	17.6	0.6
паливо	3.9	20.0	9.1	-3.5	-0.2	3.1	4.1
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	45.4	17.7	7.8	7.0	7.4	9.2	1.0
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.3	20.7	17.9	17.3	17.0	16.4	1.3
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	2.0	1.8	0.7	-1.5
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	4.9	10.6	10.6	13.2	13.2	12.3	-0.7
утримання будинків та прибудинкових територій	0.2	47.5	23.7	15.2	15.2	14.6	0.7
водопостачання	0.1	20.2	19.9	22.2	21.5	19.8	0.8
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	15.1	15.2	16.6	0.1
природний газ	1.2	1.2	22.9	22.9	22.9	17.7	-4.2
центральне опалення	0.8	3.8	5.2	19.2	19.5	19.5	0.0
електроенергія	0.9	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.4	16.7	12.9	7.3	8.1	9.0	1.5
Зв'язок	3.1	9.1	15.1	17.5	17.3	16.6	-0.2
Освіта	1.3	14.9	13.4	13.3	13.3	13.3	0.0

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка ІЦВ для 2019 року, %**			% р/р			Травень 2019 року, % м/м
	2017 рік	2018 рік		2019 рік			
				березень	квітень	травень	
Індекс цін виробників	100.0	16.5	14.2	8.9	7.3	8.5	2.1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.2	30.4	14.3	14.4	14.3	19.9	3.4
Добування кам'яного вугілля	2.9	47.8	5.4	11.1	12.3	7.6	0.0
Добування сирої нафти і природного газу	5.3	16.1	24.9	19.7	18.7	13.7	-1.0
Добування металевих руд	5.8	29.3	8.2	10.0	11.6	31.6	9.6
Переробна промисловість	65.3	18.5	7.4	2.8	2.6	2.5	0.1
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	20.2	12.5	7.0	4.4	4.7	5.0	0.4
Вир-во коксу та продуктів нафтоперероблення	3.9	43.0	-3.1	7.3	7.4	0.3	-3.2
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.7	21.9	7.7	3.4	3.2	1.4	-1.5
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	11.0	16.7	15.2	15.1	14.8	0.5
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	12.5	12.6	9.5	9.9	8.9	-0.3
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	18.5	26.9	5.6	-5.0	-5.8	-4.0	1.2
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.9	17.9	17.3	9.2	8.5	7.2	-0.1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	4.0	29.8	19.0	12.7	15.3	5.5

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2018 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	р/р	у річному вимірі, порівняно з відповідним місяцем/періодом попереднього року
ІЦВ	індекс цін виробників		
ДССУ	Державна служба статистики		
ЖКГ	житлово-комунальне господарство	м/м	порівняно з попереднім місяцем, у місячному вимірі
е/е	електроенергія	п. ш.	права шкала